

המציאות היהודית

טו ניסן - ז אייר תשס"ו • דו ירחון של ועד הקהילות היהודיות מרומניה

"היינו אתכם, אנחנו אתכם, נהיה אתכם"

ביקור משלחת הזיוינט בבוקרשט

פסח תשס"ו "הלילה הזה, הלילה הזה..."

בניצוח בוגדאן ליפשיץ. בקבלת הפנים לאורחים השתתפה גם כבוד שגרירת ישראל ברומניה רודיקה רדיאן גורדון. את המשלחת ליוו מנהל תוכנית הגיוינט לרומניה ד"ר צבי פיין והמשנה למנהל ישראל סבג וכן מנכ"ל הפדרציה אלכס סיוון. לאורחים הייתה תוכנית עבודה מרוכזת.

• ביקור במרכז הפדגוגי של מחלקת הנוער במרכז הקהילתי העתידי בבוקרשט • מפגש עם חברי הקהילה של יהודי בוקרשט בביה"כ הקורלי • ביקור במיתחם "באלוש" במעון החדש של המחלקה לסיוע סוציאלי ורפואי ובאחדים מבתי התושבים המקבלים את הסיוע. את התרשמותם של הנציגים לנוכח התלהבות הנוער, הבעת התודה של הזקנים והשימוש היעיל הנעשה בתקציבים שמעניק הגיוינט, הביעה דבי מילר בדברי הסיכום: "היינו אתכם, אנחנו אתכם, נהיה אתכם".

"ברוכים הבאים!" - אמרנו ב-27 באפריל ש.ז. למשלחת חשובה וגדולה של הגיוינט. לביקורה הייתה חשיבות מכרעת וביטוי מחודש לאמירה התלמודית "בני ישראל ערבים זה לזה". זה היה גם עיקר הדברים בנאומים שנשא יו"ר הפדרציה של הקהילות היהודיות ברומניה חבר הפרלמנט ד"ר א' ויינר, הרב הראשי מנחם הכהן, המתאם הארצי של ארגון הנוער היהודי ברומניה אטילה גילאש ויו"ר קהילת יהודי בוקרשט אינג' אוסי לור. את דברי התודה על קבלת הפנים המרשימה אמרו יו"ר ועדת הגיוינט למרכז ומזרח אירופה פטרישה אולמן וסגנית היו"ר דבי מילר. בקבלת הפנים הושמעו פרקי מוזיקה דתית על ידי מקהלת בית הכנסת הקורלי בניצוח מקסימיליאן קרטש עם החזן הראשי יוסף אדלר, ומוזיקה חילונית על ידי מקהלת הנוער היהודי בבוקרשט.

הסדרים הציבוריים שנערכו בעיר הבירה ובערי השדה, הוכיחו שכל חגיגת ליל סדר בפסח מהווה הזדמנות מחודשת לגילוי הזהות היהודית ולהרהור בדבר המשמעות הטמונה בתולדות עם ישראל. היא אלה ערבים שהוכיחו כי בכוחנו להגן על הזכות לעצמאות ולריבונות במולדת, שהושגה תודות ליציאה מעבדות לחירות, לאחר ארבעים שנות נדידה במדבר. ברוח זאת הייתה גם ברכת "חג פסח שמח" שנאמרה בשם ההנהלה של פדרציית הקהילות היהודיות ברומניה על ידי יו"ר הפדרציה, חבר הפרלמנט ד"ר אורל ויינר. לפני שפתח בקריאת ההגדה של פסח, קרא יו"ר קהילת בוקרשט אינג' אוסי לור את איגרת הברכה ששלח ראש ממשלת רומניה קאלין פופסקו טאריצי'אנו לקהילות היהודיות בארצו. גולנו, אלה שהתאספנו בלילות הסדר הציבוריים לשנת תשס"ו במרכז התרבות של קהילה בעיר הבירה, חוינו מכלול רגשות: • שייכות למשפחה הגדולה של קהילתנו; • טיהור הנשמה; • מודעות להמשכיות היהדות ברומניה. רגשות אלה התעצמו בזכות השירים בני האלמוות של ליל הסדר: "דייננו", "אדיר הוא", "אחד מי יודע" ואחרים, בקולו של החזן הראשי יוסף אדלר ובלווי מקהלת הנוער היהודי (מנצח - בוגדאן ליפשיץ). לפירושי ההגדה מפי הרב אברהם ארנפלד נוספו קטעי קריאה בהגדה ותרומם לרומנית מפי ראשי הפדרציה וקהילת בוקרשט ונציגי המדור לנוער. בשמיני של פסח קרא סגן יו"ר הפדרציה אינג' פאול שוורץ איגרת ברכה לרגל החג מטעם נשיא רומניה טריאן באסקו, בחתימת יועץ הממשלה לענייני תרבות ודתות בוגדאן טאטארו-קאזאבן. באותו מעמד הוקראה ברכתו של הוד מעלתו רב-חשמן מיטרופוליט של הכנסייה הרומאנו-קתולית בבוקרשט.

הציירת לולה שמירר רוט - נצר למשפחת טיקטין

דרך החיים והמסלול האמנותי של הציירת לולה שמירר רוט (1893 - 1981) חוצה את צומת דרכם של אישים בולטים בחברה האינטלקטואלית של רומניה. היא הייתה צאצאת ישירה של הבלשן בקנה-מידה אירופי ח' טיקטין, ונלוותה בעוריה למסעותיו למרכזי התרבות הקלאסית (קושטא, אתונה, רומא, פאריס, ברלין).

בשיא הקריירה שלה הייתה לחמותו של הפרופסור לספרות אוביד ס' קרוכמלניצי'אנו. הבת השנייה של הציירת, אן לואיז רוט, נישאה למשפטן אלכסנדר צ'זאר יונסקו ובהיותה הממונה היחידה על ירושת אימה העניקה תרומה יותר מ-300 יצירות בציר ובגרפיקה למוזיאון הלאומי לאמנות. המוזיאון הזדרז להציג לפני הקהל החובב אמנות בבוקרשט אוסף נבחר, בעל אופי דומה לתערוכה רטרופקטיבית. מכל מקום, במשך מספר חודשים נתאפשר לצפות בעשרות עבודות, מכלול עשיר האמור לתאר שלבי התפתחות אמנותית בעלי קשר הדוק לשינויים שעברה האמנות הפלסטית האירופית בין שתי מלחמות העולם. למרות העובדה שחייה התנהלו רוב הזמן בעיר גאלאצי, נמל על שפת הדנובה הרווי אווירה ומנטאליות בעלות אופי מזרחי, הציירת נותרה מקושרת לכל ביטוי אמנותי מודרני, מהאקספרסיוניזם עד הקוביזם. ייתכן שהניידות והעניין שלה בעריכת ניסיונות ציוריים מגוונים, גרמו לפיזור תשומת הלב וכושר הריכוז של הציירת, עד כדי כך שיצירתה אינה תמיד קוהרנטית. עם זאת, יצירתה מבטאת את הלהט הרגשי שפקד את האמנית בכל פעם שישבה מול כן הציור. ניתן לומר כי התערוכה האחרונה היא תחילתה של עליית מדרגה בהערכה המגיעה בצדק לציירת שנתרה איכשהו בצל מאז פטירתה, בדיוק לפני 25 שנה.

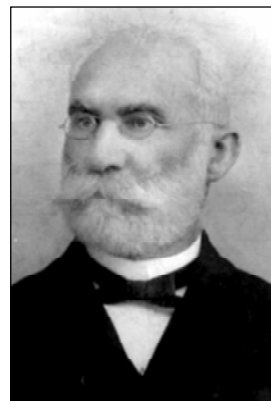
ישראל היום

שני עמודים בעיתוננו מוקדשים לאירועים האחרונים שהתקיימו בישראל - יום העצמאות, ימי הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולקורבנות השואה. בעיתון מתפרסמות אגרות מאת נשיא מדינת ישראל משה קצב וראש הממשלה בפועל אהוד אולמרט לרגל יום השואה ויום העצמאות. כמו כן מוצג מידע על הפעילויות שמקיימות שגרירות ישראל ברומניה והפדרציה לציון האירועים הללו. הצגת יום העצמאות נעשית מנקודת מבטו של זאב שרף, יוצא רומניה, שהיה שותף ועד למאורע ההיסטורי שהתרחש ב-14 במאי 1948. הוא מתאר בהתרגשות את אותם רגעים ואת תגובותיהם של אלה שנכחו באולם המוזיאון בתל אביב ביום שבו נולדה המדינה היהודית. ביום השואה שצוין בישראל, ביקשו המנהיגים שנטלו חלק בטקס שנערך במוזיאון "יד ושם" להעלות לתשומת הלב את האיומים החדשים על ביטחון ישראל, ואילו בישיבה המיוחדת של הכנסת הודגש שהאנטישמיות לא נעלמה מן העולם אלא לבשה צורה של אנטי-ישראליות. רעיונות אלה באים לידי ביטוי גם באגרות של מנהיגי מדינת ישראל.

בעמוד "יודאיקה" אנו מביאים לפני קוראינו פרשות השבוע במדור הערוך בידי חוקר היודאיקה הנכבד אינג' ברוך טרקטין, מספר מובאות מפרקי אבות וכמו כן מעלים את דמויותיהם של שני אישים: שמואל פינלס ופרנץ רוזנצווייג. שמואל פינלס (1843 - 1928) נמנה עם הציונים הפעילים ביותר ברומניה. הוא התגורר במשך תקופה מסוימת בעיר גאלאצי ואילו מקום קבורתו שוכן בהר הזיכרון בירושלים. פרנץ רוזנצווייג (1886 - 1926) היה יחד עם מרטין בובר, לווינס, גרשום שולם, אנדרה נהר - נציג בולט של חקר היודאיקה במאה ה-20.

יודאיקה

בעמודים אחרים תוכלו לקרוא גם:

- המבקר ס' דמיאן - אורח "המציאות היהודית"
- טלאובייקטיב (מאת סנדה פאור)
- מהעיתונות לענייני תרבות
- כרוניקה של אנטישמיות מרידיאנים
- ♦ ליא בנימין - רגע של יובל
- ♦ תקליטיית ר"א - שטפאן יורש (75): "טבעת בשלשלת הדורות"

שרד התרבות והדתות אירח ב-19 באפריל השנה את דיוני הפרוייקט שיום המשרד, בשותפות עם מועצת אירופה, בנושא "מסלול התרבות החסידית". הנאומים שנישאו במושב הפתיחה הדגישו את העובדה כי: • "המסורת החסידית ולשון היידיש הן חלקים בלתי נפרדים ממורשת התרבות הלאומית"; • אחד העיסוקים של פדרציית הקהילות היהודיות ברומניה היה שימור והפצת החסידות באמצעות ספרים רלבנטיים שראו אור בהוצאת

כנס בנושא "מסלול התרבות החסידית"

"הספר"; • החסידות היא חלק מהזהות התרבותית האירופית; • המשמעות של הצלת התרבות החסידית מסכנת ההיעלמות פירושה הצלה מפני היעלמות אחד הקולות האירופיים. הרצאות המומחים לתוכניות תרבות במועצת אירופה והרצאות חוקרים מרומניה היו את נקודת היינוק במסלול העתידי של התרבות החסידית: אתר אינטרנט שיכלול מיני-אנציקלופדיה בנדון, מפת החצרות החסידיות, סיפורים חסידיים (תמליל בליווי מוסיקלי) וכיו"ב. בנעילת הכנס צפו המשתתפים בשני סרטים תיעודיים חשובים בבימוי ראדו גבריאה: "ירושת גולדפדן" (תסריט - מנשה ראדנב) ו"איציק מאנגר" - שהם אמצעים אמנותיים מעודנים מאד, המדגימים למעשה את הפרוייקט שנדון בסימפוזיון.